

Médailles van La Vieille Montagne 1837 – 1937

Frank LIPPENS

De historische wortels van UMICORE gaan meer dan 200 jaar terug. De groep in zijn huidige vorm is het resultaat van het samengaan van een aantal bedrijven gespecialiseerd in mijnbouw en smelterijen.

Als in 1795 Nederland door Frankrijk wordt bezet, wordt deze eigenaar van het gebied en de zinkmijn. Frankrijk geeft haar de naam “*Etablissement national de la Republique*”. Destijds wordt deze zinkmijn als één van de rijkste in Europa beschouwd. Op 17 december 1805, verwierf Jean-Jacques Daniel Dony (1759-1819) de concessie van de Vieille Montagne “Altenberg” te Moresnet. Kort erna in 1806 krijgt het de naam “*Vieille Montagne des Calamines du Duché de Limbourg*”. In 1813 gaat Dony failliet waardoor de Parijse bankier François Mosselman de volledige controle over de zinkmijn krijgt.

Na de val van Napoleon in 1815, maakten de oorlogswinnaars Nederland en Pruisen aanspraak op het mijngebied. Tijdens het congres van Wenen hakte men de knoop door. Het gebied komt onder controle van beide aanspraakmakers. Jean-Baptiste CROCQ werd op 21 mei 1831 aangesteld tot eerste directeur van de Vieille Montagne. In 1837 wordt de “*Société des Mines et Fonderies de Zinc de la Vieille Montagne*” opgericht. De hoofdzetel wordt in Alleur geïnstalleerd met als eerste directeuren, de heren LAMBELIN en LARABURE. Door een beslissing te Versailles komt het gebied in 1919 volledig onder Belgische controle.

Ch. De BROUCKERE	Dir. Voor België	1842 - 1846
Eugene HOUSSET	Dir. Voor Frankrijk	1843 - 1847
Amédée GUYNEMER	Dir. Voor Frankrijk	1847 - 1854
Louis-Alexandre SAINT-PAUL de SINCAÏ	Dir. Voor België Dir. Voor België/Frankrijk Dir. Generaal Adm. Dir. Generaal	1846 - 1855 1855 - 1856 1856 - 1874 1874 - 1890
Gaston SAINT-PAUL de SINCAÏ	Dir. Generaal Adm. Dir. Generaal	1890 1891 - 1938

Het embleem van de maatschappij

De hamer, ijzer en de drie sterren van de V.M. (Vieille Montagne).

De hamer, ijzer en de 3 sterren van de V.M. (Vieille Montagne) sieren nog steeds het gemeentewapen van Kelmis.

Om het 50-jarig bestaan van de *Société des Mines et Fonderies de Zinc de la Vieille Montagne* te vieren beslist men verschillende medailles uit te geven. Het is de medailleur Edouard GEERTS die de opdracht krijgt om deze medailles te ontwerpen. Het feest zelf heeft plaats op 28 juli 1888 in de lokalen van de fabriek. Tijdens deze gelegenheid krijgt Louis-Alexandre SAINT-PAUL de SINCAÏ, uit de handen van de heer M. Andéoud, voorzitter van de bestuursraad, een gouden medaille voor zijn uitstekende prestaties. Ook werden 12 zilveren en 500 bronzen voorzien voor het personeel van de administratie, commissarissen en bedienden. Voor de arbeiders zijn er 6100 exemplaren voorzien, deze medailles hebben een kleinere diameter en zijn voorzien van een draaigoog.

Vz: In een parelcirkel de Buste Louis-Alexandre SAINT-PAUL de SINCAÏ, naar links, onder de schouder ED. GEERTS

Kz: een fantasie embleem Vieille Montagne in krans van 2 lauriertakken, onderaan samengebonden met een band overgaand in een banderol met tekst LA VIEILLE MONTAGE A SON DIRECTEUR GENERAL SAINT-PAUL DE SINCAÏ, onderaan 1837-1887
 Brons, Ø 91 mm, 313g. - Geslagen door: J. FONSON

Vz: Buste Louis-Alexandre SAINT-PAUL de SINCAÏ, naar links

Kz: Het embleem Vieille Montagne in krans, omschrift in een band LA VIEILLE MONTAGE A SON DIRECTEUR GENERAL SAINT-PAUL DE SINCAÏ, onderaan 1837-1887
 Verguld koper, Ø 50 mm, 60.2 g. - Geslagen door: J. FONSON

In 1927, worden de broers Louis-Alexandre en Gaston SAINT-PAUL de SINCAY geëerd door een uitgifte van verschillende medailles, het ontwerp kwam ditmaal van de medailleur Godefroid DEVREESE. Het grote model is voorzien van een mooi etui en werd uitgedeeld aan hooggeplaatste bezoekers en de functionarissen van het bedrijf. Voor de arbeiders van de VM worden er twee kleinere exemplaren beduidend voorzien, deze hebben een draagoog.

*Vz: Buste Louis-Alexandre en Gaston SAINT-PAUL de SINCAY naar links
Kz: wapenschild Vieille Montagne gehouden door 2 kransen, in een geknoopte band met de jaartallen
1837-1927, omschrift à LOUIS et GASTON St PAUL de SINCAY leurs D^{ts} G^x * LA VIEILLE
MONTAGNE RECONNAISSANTE **

Verzilverd brons, Ø 75 mm, 325g. - Geslagen door: J. FONSON

Aeg. Ø 50 mm, 57.5g.

Aeg. Ø 30 mm, 10.4g.

Het is tien jaar later dat de Vieille Montagne weer beroep doet op de medailleur G. DEVREESE. Ditmaal om een medaille te ontwerpen naar aanleiding van het 100-jarig bestaan. Om deze gelegenheid te vieren zijn er 2 verschillende medailles voorzien waarbij het kleinere met een draagoog wordt voorzien.

Vz: Wapenschild VM met omschrift LA VIELLE MONTAGNE binnen 2 kransen
Kz: een wilgentak, onderaan een band met de jaartallen 1837-1937
Aeg, Ø 65 mm, Geslagen door: J.FONSON

Vz: Wapenschild VM met omschrift LA VIELLE MONTAGNE, binnen 2 kransen
Kz: een wilgentak, met onderaan een band met de jaartallen 1837-1937
Aeg, Ø 30 mm, 11.7g. - Geslagen door: J.FONSON

De medailleurs

Edouard Geerts, (Brussel 10/1/1846 – Elsene 24/11/1889), leerling van Charles van der Stappen aan de Academie voor Schone Kunsten te Brussel. Zijn stijl wordt als correct en koud omschreven.

Medailles o.a.

- 1865 aantreden Leopold II
- 1869 oprichting monument te Namen van Leopold I
- 1871 Adrien Servais
- 1876 Sylvain van de Weyer
- 1877 oprichting monument te Mons van Leopold I
- 1873 Franz-Joseph Wereldtentoonstelling Wenen
- 1875 huwelijk Ferdinand Saxe-Coburg-Gotha met Louise van België
- 1881 huwelijk Rodolphe de Habsbourg met Stephanie van België
- 1881 Franz Liszt
- 1883 Wereldtentoonstelling Amsterdam
- 1885 Toussaint Radoux
- 1886 Pierre van Beneden
- 1887 directeur-generaal Saint Paul de Sinçay
- 1888 Louis Trassenster

Godfried of Godefroid Devreese, (Kortrijk, 1861 – Elsene, 1941), zoon van beeldhouwer Constant Devreese, had opleiding gevolgd bij zijn vader, aan de Academie van Kortrijk en aan de Academie van Brussel bij Eugène Simonis en Charles Van Der Stappen, met wie hij nauw bevriend geraakte.

Hij vestigde zich rond 1881 in Schaarbeek. Devreese haalde verschillende prijzen binnen, waaronder de tweede Romeprijs in 1885 met het bas-reliëf 'De dood van Caesar'. Godfried Devreese realiseerde verschillende standbeelden en gedenktekens.

Hij werkte vaak samen met Victor Horta, o.m. voor het standbeeld voor de letterkundige Prudens Van Duyse in Dendermonde (onthulling in 1893) en het gedenkteken voor architect Ernest Hendrickx in 1894. In dat jaar ontwierp Horta voor Devreese een atelier in Schaarbeek. Behalve standbeelden en gedenktekens vervaardigde Devreese diersculpturen, mythologische voorstellingen, figuren, bas-reliëfs en talrijke bustes.

Vanaf 1899 toonde hij ook een grote interesse in de medaillekunst, waarvan hij in België als vernieuwer wordt beschouwd. Hij werd in 1937 leraar tekenen en vanaf 1939 leraar beeldhouwen aan de Koninklijke Academie te Brussel.

Hij werd met meerdere eretekens vereerd. Paul Debrabandere schrijft: "Het omvangrijk oeuvre dat hij heeft nagelaten, pleit voor zijn enorme werkkraft en zijn schoon talent".

Bronnen:

- *La Vieille Montagne 1837-1937*
- *Médailles Historiques de Belgique; Tome 1 – tekst van Alphons De Witte*
- *Le Médailleur Godefroid Devreese – Albert M. Willenz; 1986*
- www.inventaris.ontroerendergoed.be
- *Neutraal-Moresnet-Neutre; origine de la Vieille Montagne – Dr Leo Wintgens*
- *Muntkoerier; Numismatiek van Moresnet – Frank Lippens; 2012*